

Методологія оцінки рівня цифрової та інформаційної безбар'єрності обласних військових адміністрацій у мережі Інтернет

Зміст

Глосарій	2
Вступ	4
1. Методологія дослідження наявності та доступності інформації про діяльність обласних військових адміністрацій у мережі Інтернет	6
2. Методологія проведення моніторингу рівня вебдоступності офіційних сайтів обласних військових адміністрацій та інформації на сайтах обласних військових адміністрацій	7
3. Методологія проведення моніторингу забезпечення інформації у доступних форматах на офіційних сторінках обласних військових адміністрацій у соціальних мережах	14
Загальна оцінка рівня інформаційної безбар'єрності обласних військових адміністрацій	24

Глосарій та скорочення

Безбар'єрність — загальний підхід до формування та реалізації державної політики для забезпечення безперешкодного доступу людини до різних сфер життєдіяльності.

Вебдоступність — це комплекс цифрових практик при створенні сайтів, які спрямовані на їхню адаптацію для забезпечення доступу до інформації та функцій сайтів людей із зоровими, слуховими, опорно-руховими чи когнітивними порушеннями.

Державний стандарт України (ДСТУ) — стандарт, розроблений відповідно до чинного законодавства України, який встановлюють для загального і багаторазового застосування.

Жестова мова — візуально-жестова мовна система з власною лексико-граматичною структурою, що сформувалася еволюційним шляхом і використовується як основний або один з основних засобів спілкування жестомовних осіб.

Інклюзія — це процес збільшення ступеня участі всіх громадян у різних сферах життя суспільства.

Інформаційна доступність — це різноманітність форм надання інформації, що включає використання мов, текстів, абетки Брайля, тактильного спілкування, великого шрифту, доступних мультимедійних засобів. Так само як і друкованих матеріалів, аудіозасобів, звичайної мови, читців, а також підсилювальних й альтернативних методів, способів і форматів спілкування, зокрема інформаційно-комунікаційної технології.

Коректна термінологія — ввічливе поводження, звернення та згадка про людей в усній або письмовій мові.

Людина з інвалідністю (ЛЗІ) — людина зі стійкими фізичними, психічними, інтелектуальними або сенсорними порушеннями, які при взаємодії з різними бар'єрами можуть заважати повній та ефективній участі в житті суспільства нарівні з іншими.

Маломобільні групи населення (МГН) — особи, які відчувають труднощі при самостійному пересуванні, одержанні послуги, необхідної інформації або при орієнтуванні у просторі, зокрема особи з інвалідністю, особи з тимчасовим

порушенням здоров'я, вагітні жінки, громадяни похилого віку, особи з дитячими візками.

Настанови з вебдоступності (The Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.1) — рекомендації щодо технічних вимог із забезпечення доступності вебвмісту для всіх людей.

Обласна військова адміністрація (ОВА) — місцева військова адміністрація, тимчасовий, на період дії правового режиму воєнного стану, місцевий орган державної виконавчої влади, що входить до системи органів виконавчої влади України.

Програма екранного доступу (ПЕД) — програма для зчитування інформації з екрана комп'ютера або будь-якого іншого електронного пристрою.

Спрощена мова — надання інформації в такий спосіб, що забезпечує максимально швидке, легке й повне розуміння інформації широкою аудиторією, зокрема й особами з інтелектуальними порушеннями.

Субтитри — це текстове відображення аудіоконтенту. Вони з'являються в нижній частині екрана, синхронізуються зі звуковим супроводом у режимі реального часу.

Текстовий опис — це короткий опис зображень, предметів, простору або дій.

Вступ

Метою цього моніторингу є оцінка рівня доступності інформаційних ресурсів і матеріалів ОВА, виокремлення типових помилок і кращих практик забезпечення інформаційної та цифрової безбар'єрності.

Завдання моніторингу:

- проаналізувати наявність інформаційних ресурсів ОВА у мережі Інтернет;
- оцінити рівень вебдоступності офіційних сайтів ОВА;
- оцінити рівень інформаційної безбар'єрності на офіційних сайтах ОВА;
- оцінити рівень інформаційної безбар'єрності на офіційних сторінках ОВА у соціальних мережах («Фейсбук», «Інстаграм», «Ютуб», «Телеграм»).

Аналіз та оцінка відбуваються відповідно до:

- [Настанов](#) з вебдоступності (The Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.1).
- [Розпорядження](#) Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2023 року № 1046-р «Про схвалення рекомендацій щодо викладення інформації суб'єктами владних повноважень у форматах, що забезпечують доступність її сприйняття».
- [Наказу](#) Міністерства цифрової трансформації України від 23 червня 2022 року № 57 «Вимоги до дизайну офіційних веб-сайтів (веб-порталів) органів виконавчої влади та офіційних веб-ресурсів, що пов'язані з діяльністю органів виконавчої влади, та Єдиного веб-порталу Кабінету Міністрів України».
- [Рекомендацій](#) щодо доступності інформаційних матеріалів ГО «Громадський холдинг “ГРУПА ВПЛИВУ”».
- [Словника](#) безбар'єрності.
- [Рекомендацій](#) Українського товариства глухих (УТОГ).

Принципи моніторингу

Аналіз діяльності ОВА щодо інформаційної та цифрової безбар'єрності базується на таких основних принципах:

- принцип законності: збір та обробка даних для оцінки інформаційної доступності ОВА здійснюється відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів;
- принцип об'єктивності: аналіз відображає поточний стан і не залежить від суб'єктивної думки, політичних поглядів та інтересів осіб, що здійснюють дослідження; базується на критеріях, розроблених згідно з міжнародними стандартами та рекомендаціями, відповідно до вимог законодавства України;
- принцип відкритості та публічності: методологія та результати дослідження будуть публічно представлені й опубліковані у відкритому доступі.

1. Методологія дослідження наявності офіційних джерел інформації обласних військових адміністрацій у мережі Інтернет

Дослідження наявності офіційних джерел інформації у мережі Інтернет здійснюється за допомогою запитів до ОВА на доступ до публічної інформації та використання інформаційно-пошукових систем.

Критерії оцінки

№ п/п	Критерій	Наявність/відсутність
1	Наявність офіційного сайту ОВА	так/ні
2	Наявність офіційної сторінки ОВА у соціальній мережі «Телеграм»	так/ні
3	Наявність офіційної сторінки ОВА у соціальній мережі «Фейсбук»	так/ні
4	Наявність офіційної сторінки ОВА у соціальній мережі «Ютуб»	так/ні
5	Наявність офіційної сторінки ОВА у соціальній мережі «Інстаграм»	так/ні

2. Методологія проведення моніторингу рівня вебдоступності офіційних сайтів обласних військових адміністрацій та інформаційної безбар'єрності матеріалів на сайтах обласних військових адміністрацій

2.1. Вебдоступність офіційних сайтів обласних військових адміністрацій

Дослідження здійснюється за допомогою зіставлення технічних характеристик сайтів ОВА з [Настановами](#) з вебдоступності (The Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.1) від World Wide Web Consortium, які покладені в основу вимог, визначених для державних органів [Наказом](#) Міністерства цифрової трансформації України від 23 червня 2022 року № 57.

Загальні критерії оцінки сайтів відповідно до Настанов вебдоступності

№ п/п	Критерій	Оцінка
1	Відповідність усім критеріям рівня AA	так/ні
2	Відповідність усім критеріям рівня A та близько 50 % критеріїв рівня AA	так/ні
3	Відповідність усім критеріям рівня A	так/ні
4	Відповідність понад 50 % критеріїв рівня A	так/ні
5	Повна невідповідність методичним рекомендаціям The Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.1	так/ні

Додаткові критерії оцінки вебдоступності сайтів ОВА

№	Критерій	Зміст критерія	Наявність
---	----------	----------------	-----------

п/п			/відсутність
1	Наявність версії для людей з порушенням зору	Можливість вибирати розмір шрифту, колір тла і тексту, а також відображення фото (кольорове, чорно-біле, без фото)	так/ні
		Можливість вибирати розмір шрифту, колір тла і тексту, водночас відсутність опції відображення фотографій і малюнків	так/ні
		Можливість обрати розмір шрифту, водночас обмеження у виборі кольору тла і тексту	так/ні
		Існують обмеження у виборі розміру шрифту, кольору тла і тексту	так/ні
		Можливість обрати лише розмір шрифту або колір тла і тексту	так/ні
		Відсутність версії для людей з порушенням зору (можливість обрати розмір шрифту, колір тла і тексту)	так/ні
2	Можливість використовувати програми екранного доступу	Сайт підтримує використання програм екранного доступу: «Скрин Ридер, «НонВіжал» «Десктоп Аксес» (НВДА) Screen Reader, NonVisual Desktop Access (NVDA),	так/ні (вказати програму)

		«ВойсОвер» (VoiceOver), «Войс Асистент/ТолБек» (Voice Assistant/TallBack), «ДЖАВС» (JAWS)	
3	Підписані кнопки/вказівники, розміщені у контексті загальної навігації	Кнопки/вказівники, доступні в контексті загальної навігації	так/ні
4	Адаптивна розмітка сайту	Сайт однаково читабельний з різних типів пристроїв (комп'ютера, планшета, мобільного телефону)	так/ні

2.2. Інформаційна безбар'єрність матеріалів на офіційних вебсайтах обласних військових адміністрацій

Дослідження здійснюється за допомогою контент-аналізу. До аналізу беруться всі матеріали, опубліковані за один робочий день. У разі відсутності мінімум п'яти матеріалів, використовуються матеріали, опубліковані в попередній робочий день/дні.

Критерії оцінки

№ п/п	Критерій	Зміст критерія	Оцінка
1	Дотримання коректної термінології	Коректне вживання термінології щодо ЛЗІ	«Дотримано» — у 100 % – 76 % матеріалах «Переважно дотримано» — у 75 % – 51 % матеріалів

			«Переважно не дотримано» — у 50 % – 26 % матеріалів «Не дотримано» — у 25 % – 0 % матеріалів.
2	Дотримання правил спрощеної мови (Додаток 1)	Використання спрощеної мови в інформаційних матеріалах, опублікованих за один робочий день * У разі відсутності мінімум п'яти матеріалів, використовуються матеріали, опубліковані в попередній робочий день/дні	«Дотримано» — у 100 % – 76 % матеріалах «Переважно дотримано» — у 75 % – 51 % матеріалів «Переважно не дотримано» — у 50 % – 26 % матеріалів «Не дотримано» — у 25 % – 0 % матеріалів.
3	Дотримання вимог щодо оформлення тексту для зручності читання з екрану (Додаток 3)	Оформлення текстів, опублікованих за один робочий день, відповідно до вимог доступності * У разі відсутності мінімум п'яти матеріалів, використовуються матеріали, опубліковані в попередній робочий день/дні	«Дотримано» — у 100 % – 76 % матеріалах «Переважно дотримано» — у 75 % – 51% матеріалів «Переважно не

			дотримано» — у 50 % – 26 % матеріалів «Не дотримано» — у 25 % – 0 % матеріалів
4	Функціональна навігація по сайту	Наявна вказівна навігація сайту	так/ні
		Наявні посилання на сторінки, які повинні бути доступні з будь-якої сторінки сайту	так/ні
		Наявна навігація у тексті сайту	так/ні
		Наявна тематична навігація	так/ні
		Наявне посилання на головну сторінку в глобальній навігації сайту	так/ні
Оцінка фото-, аудіо- та відеоматеріалів			
№ п/п	Критерій	Зміст критерія	Оцінка
	Наявність синхронізованих субтитрів для відеоматеріалів	Використання синхронізованих субтитрів у трьох відеоматеріалах, що опубліковані за останній період з початку проведення моніторингу	Всі відеоматеріали містять синхронні субтитри Частина відеоматеріалів містять синхронні субтитри

			Жоден відеоматеріал не містить синхронні субтитри
Якість синхронізованих субтитрів	Відповідність рекомендаціям з розміщення субтитрів у трьох відеоматеріалах, що опубліковані за останній період з початку проведення моніторингу	Всі відеоматеріали містять синхронізовані субтитри, що відповідають рекомендаціям Частина відеоматеріалів містять синхронні субтитри, що відповідають рекомендаціям Жоден відеоматеріал не містить синхронні субтитри, що відповідають рекомендаціям	
Наявність перекладу на українську жестову мову	Наявність перекладу на українську жестову мову у трьох відеоматеріалах, що опубліковані за останній період з початку проведення моніторингу	Всі відеоматеріали мають переклад Частина відеоматеріалів має переклад	

			Жоден відеоматеріал не має перекладу на українську жестову мову
Якість перекладу жестовою мовою	Відповідність рекомендаціям перекладу на українську жестову мову у трьох відеоматеріалах, що опубліковані за останній період з початку проведення моніторингу	Всі відеоматеріали мають переклад, що відповідає рекомендаціям Частина відеоматеріалів має переклад, що відповідає рекомендаціям Жоден відеоматеріал не має перекладу на українську жестову мову, що відповідає рекомендаціям	
Наявність текстового або аудіоопису того, що відображено на відеоматеріалах	Наявність текстового або аудіоопису у трьох відеоматеріалах, що опубліковані за останній період з початку проведення моніторингу	Всі матеріали мають текстовий або аудіоописи Частина матеріалів має текстовий або аудіоописи	

			Жоден матеріал немає текстового або аудіоопису
	Наявність текстового опису до зображень	Наявність опису зображень, опублікованих за один робочий день, відповідно до вимог доступності * У разі відсутності мінімум трьох матеріалів, використовуються матеріали, опубліковані в попередній робочий день/дні	Всі матеріали мають текстовий опис Частина матеріалів має текстовий опис Жоден матеріал немає текстового опису
	Оцінка якості зображень (Додаток 2)	Відповідність рекомендаціям щодо оформлення зображень	Всі зображення відповідають рекомендаціям Частина зображень відповідають рекомендаціям Жодне зображення не відповідає рекомендаціям

3. Методологія проведення моніторингу рівня інформаційної безбар'єрності матеріалів на офіційних сторінках обласних військових адміністрацій у соціальних мережах

Дослідження здійснюється за допомогою контент-аналізу.

Критерії оцінки

№ п/п	Критерій	Зміст критерія	Оцінка
1	Дотримання правил спрощеної мови	<p>Використання спрощеної мови в інформаційних матеріалах, опублікованих за один робочий день</p> <p>* У разі відсутності мінімум п'яти матеріалів, використовуються матеріали, опубліковані в попередній робочий день/дні</p>	<p>«Дотримано» — у 100 % – 76 % матеріалах - кількість ОВА</p> <p>«Переважно дотримано» — у 75 % – 51 % матеріалів</p> <p>«Переважно не дотримано» — у 50 % – 26 % матеріалів</p> <p>«Не дотримано» — у 25 % – 0 % матеріалів</p>
2	Наявність синхронізованих субтитрів для відеоматеріалів	Використання синхронізованих субтитрів у трьох відеоматеріалах, що опубліковані за останній період з початку проведення моніторингу	<p>Всі відеоматеріали містять синхронні субтитри</p> <p>Частина відеоматеріалів містять синхронні субтитри</p> <p>Жоден відеоматеріал не містить синхронні субтитри</p>

3	Якість синхронізованих субтитрів	Відповідність рекомендаціям із розміщення субтитрів у трьох відеоматеріалах, що опубліковані за останній період з початку проведення моніторингу	<p>Всі відеоматеріали містять синхронізовані субтитри, що відповідають рекомендаціям</p> <p>Частина відеоматеріалів містять синхронні субтитри, що відповідають рекомендаціям</p> <p>Жоден відеоматеріал не містить синхронні субтитри, що відповідають рекомендаціям</p>
4	Наявність перекладу на українську жестову мову	Наявність перекладу на українську жестову мову у трьох відеоматеріалах, що опубліковані за останній період з початку проведення моніторингу	<p>Всі відеоматеріали мають переклад</p> <p>Частина відеоматеріалів має переклад</p> <p>Жоден відеоматеріал не має перекладу на українську жестову мову</p>
5	Якість перекладу жестовою мовою	Відповідність стандартам перекладу на українську жестову	Всі відеоматеріали мають переклад, що відповідає стандартам

		мову у трьох відеоматеріалах, що опубліковані за останній період з початку проведення моніторингу	Частина відеоматеріалів має переклад, що відповідає стандартам Жоден відеоматеріал не має перекладу на українську жестову мову, що відповідає стандартам
6	Наявність текстового або аудіоопису того, що відображено на відеоматеріалах	Наявність текстового або аудіоопису у трьох відеоматеріалах, що опубліковані за останній період з початку проведення моніторингу	Всі матеріали мають текстовий або аудіоописи Частина матеріалів має текстовий або аудіоописи Жоден матеріал не має текстового або аудіоопису
7	Наявність текстового опису до зображень	Наявність опису зображень, опублікованих за один робочий день, відповідно до вимог доступності * У разі відсутності мінімум трьох матеріалів, використовуються	Всі матеріали мають текстовий опис Частина матеріалів має текстовий опис Жоден матеріал не має текстового опису

		матеріали, опубліковані в попередній робочий день/дні	
8	Оцінка якості зображень (Додаток 2)	Відповідність рекомендаціям щодо оформлення зображень	Всі зображення відповідають рекомендаціям Частина зображень відповідають рекомендаціям Жодне зображення не відповідає рекомендаціям
9	Оформлення поширень матеріалів з інших сторінок	Наявність супровідного тексту при поширенні матеріалів з інших сторінок	Всі поширені матеріали мають супровідний текст Частина поширених матеріалів має супровідний текст Жоден поширений матеріал не має супровідного тексту

Загальна оцінка рівня інформаційної доступності обласних військових адміністрацій

За підсумками моніторингу формується загальний висновок про інформаційну та цифрову безбар'єрність сайтів, а також інформаційну безбар'єрність офіційних сторінок у соціальних мережах ОВА. На основі цих висновків

формується рекомендації для ОВА щодо шляхів покращення рівня інформаційної та цифрової безбар'єрності.

Додаток 1

Спрощена мова включає:

- Обсяг інформації повинен бути прийнятним для розуміння її змісту, проте не надмірним. Особливо важливу інформацію необхідно повторити.
- Для покращення розуміння інформації варто використовувати приклади та пояснення.
- Інформація за можливості викладається з використанням дієслів у теперішньому часі.
- Структура тексту повинна бути простою, логічною, послідовною та однозначною.
- Базова схема структури тексту, інформація в якому викладена спрощеною мовою, складається із:
 - заголовка;
 - змісту основного повідомлення, яке необхідно донести;
 - роз'яснення щодо змісту основного повідомлення;
 - інформації, що роз'яснює контекст;
 - додаткової інформації, контактних даних, форми для зворотного зв'язку тощо.
- Заголовок має бути чітким, зрозумілим, передавати суть повідомлення та складатися не більше ніж із восьми слів.
- Речення мають бути простими. Одне речення має містити лише одну ідею. Один абзац стосується лише однієї теми. Рекомендується використовувати речення в позитивному форматі.
- Оптимальний розмір речення становить сім-вісім слів, максимальний — п'ятнадцять.
- Для опису одного явища в усьому тексті використовуються одні і ті ж слова.
- У тексті варто уникати використання:
 - аббревіатур, професійної лексики, складних термінів, абстрактних понять і метафор, а також іншомовних слів, які широко не вживаються;
 - повтору нормативних положень, визначених актами законодавства (за можливості).

Додаток 2

Рекомендації з вибору кольору тла та кольору тексту:

- Кольори тексту і його тла мають бути контрастними. Вдалими для забезпечення контрастності є такі поєднання кольорів тексту і його тла:
 - чорний — білий;
 - чорний — жовтий;
 - темно-синій — білий;
 - темно-синій — жовтий;
 - зелений — білий.
- У разі викладення тексту світлішим кольором, ніж колір тла, розмір шрифту збільшується на 25 %.
- Слід уникати розміщення тексту на зображеннях, а також викладення його білим кольором.

Додаток 3

Рекомендації з вибору шрифтів

- Шрифт, яким викладається інформація, повинен бути без засічок, зарубок, тіней чи декоративних елементів. Рекомендується використовувати такі шрифти: Arial, Verdana, Ubuntu, Tahoma, Calibri.
- Розмір шрифту повинен бути не менше 14 друкарських пунктів.
- Слід уникати використання курсиву в тексті. Підкреслення тексту допускається лише для гіперпосилань.
- Важливу інформацію доцільно подавати таким чином, щоб її легко можна було знайти в тексті, а саме:
 - розташувати на початку документа;
 - виділити жирним шрифтом;
 - обвести рамкою.
- Не допускається написання всього тексту великими літерами. Використання великих літер може застосовуватися лише для виділення окремих слів чи фраз.
- Під час форматування тексту необхідно дотримуватися таких рекомендацій:
 - вирівнювання тексту здійснюється з лівого краю;
 - між абзацами застосовується подвійний інтервал, між рядками — 1,5;
 - не застосовується ущільнений інтервал між словами чи літерами (рекомендовано використовувати між словами — 0,16, між літерами — 0,12);
 - використовуються марковані списки;
 - викладення інформації стовпцями (два чи більше стовпців на одну сторінку) не допускається;
 - заголовки (підзаголовки) викладаються в одному рядку.
- Нове речення варто починати з нового рядка. Не допускається перенесення слів з одного рядка в інший.
- Текст гіперпосилання повинен бути повним і зрозумілим, але якомога лаконічнішим. Не рекомендується підписувати гіперпосилання таким чином: «натисніть тут», «дивіться за посиланням» тощо.
- В одному рядку не має бути більше одного гіперпосилання. На сторінці не має бути двох чи більше посилань з однаковим текстом. Не допускається використання як гіперпосилання цілого речення чи абзацу.
- Якщо використання гіперпосилання дає змогу завантажити документ, зазначається його розмір і формат.

Додаток 4

Рекомендації для створення опису зображень

1. Опис потрібно робити зліва направо або за годинниковою стрілкою.
2. Чим більше важливих елементів на зображенні, тим детальнішим має бути опис.
3. Бажано надавати опис кольорів, розмірів, форм предметів і виразу обличчя людей.
4. Якщо зображення для привернення уваги, то це потрібно зазначити в описі.

Додаток 5

Рекомендації для розміщення віконця перекладу на українську жестову мову та субтитрів у відеоматеріалах

1. Вікно з перекладом на українську жестову мову не має перекривати важливі елементи змісту відео.
2. Зображення перекладача жестової мови має бути чітким і контрастним.
3. Розмір зображення має бути достатньо великим для розпізнавання рухів.
4. Субтитри потрібно розміщувати в нижній частині відео, вони повинні займати не більше 5 % від всього зображення. Відступ від нижнього краю екрану на 135 px (пікселів); висота поля (підложки, напівпрозорого боксу) — 65 px (пікселів) для одного рядка та 120 px (пікселів) для двох рядків; ширина поля (підложки, напівпрозорого боксу) — ширше від тексту (найширшого рядка) на 50 px (пікселів) з обох сторін.
5. Текст субтитрів слід розміщувати по центру відведеного для відображення субтитрів поля.
6. Кількість літер на один рядок: кожний рядок субтитрів — приблизно 35 літер (до 40 символів включно з проміжками).
7. Рекомендований шрифт Acrobat SemiBold, розмір шрифту — 38 пт (пунктів).
8. Колір шрифту і тла: блідий білий колір літер на чорному напівпрозорому тлі (полі), з прозорістю 38 %. Текст має бути без контуру, тіней чи ефектів.

Ця методологія розроблена завдяки щедрій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) у рамках Програми «Відповідальна та підзвітна політика в Україні» (U-RAP), що виконується Національним демократичним інститутом (НДІ), Міжнародним республіканським інститутом (МРІ) та Міжнародною фундацією виборчих систем (IFES). ГО «Громадський холдинг “ГРУПА ВПЛИВУ”» була відповідальна за зміст матеріалу, і він не обов’язково відображає погляди Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) або уряду Сполучених Штатів Америки.